

AĪNAVAS RUNĀ

Ieraugi vērtīgo Latvijas ainavā!

AĪNAVAS RUNĀ

Ieraugi vērfīgo Latvijas ainavā!

PAR AĪNAVU

TOREIZ UN TAGAD

KO VARU DARĪT ES

JAUNUMI

PAR MUMS

AĪNAVAS MANIFESTS

AĪNAVA

Latvijas ainava – tik skatam ierasta, mūžīgi tepat bijusi. Bet vai tiešām to pazīstam? Vai tā vienmēr bijusi tāda, kādu redzam to šodien? Nāc, ieklausies, ko ainavas runā! Tās pastāstīs par vērfīgo Latvijas ainavā. Tās pastāstīs par zūdošo, par apdraudēto. Ieraugi Latvijas ainavu citām acīm. Nosargā to!

LASĪT VAIRĀK

Projektu «Ainavas runā» no 2016. gada oktobrim līdz 2017. gada maijam īstenoja Latvijas Dabas fonds sadarbībā ar Dabas retumu krātuvi, Annas koku skolas biedrību un Vidzemes augstskolu

Projekta vīzija

- **Latvijas nākotnes ainava** ir tāda ainava, kurā kultūrvēstures un dabas daudzveidības vērtības integrētas moderna cilvēka dzīvesveidā un saimniekošanā.
- **Ilgtermiņa mērķis** – popularizēt un skaidrot Latvijas dabas un kultūrvēsturiskajam mantojumam īpaši nozīmīgus ainavas elementus un mudināt apzināties, ka šodien pieņemtie lēmumi un veiktās darbības veido Latvijas ainavu, kāda tā būs pēc 100 gadiem
- **Projekta uzdevums** - iepazīstināt Latvijas sabiedrību ar ainavas un dabas daudzveidības saistību dažādos slāņos.

Komunikācijas kampaņa

- Ko stāsta ainavas elementi – koks, viensēta, pļava, akmens, līkums?
- Mājaslapa www.ainavasruna.lv ar stāstiem un praktiskiem ieteikumiem
- Komunikācija sociālajos tīklos

KOKS

Koks ir tas, kas ainavā izceļas visvairāk - lauka vidū, līdzās mājai, upes malā, ceļa līkumā. Mājai būvējam sienas, bet dabā koki veido vertikālo telpu. Ainavas runā. Ko stāsta koks?

AKMENS

Liels akmens lauka vidū – tas nekad nebūs vienkārši akmens. Tas stāsta par vēsturi, par senatni, par bioloģisko daudzveidību. Vai gribi zināt, ko tas stāsta?

LĪKUMS

Mums visiem patīk līkumi. Līkumi vilina, piesaista, iesaista. Līkums nav šķībums. Tas ir tas, kas dabā ir pareizi. Ko stāsta līkums?

PLAVA

Kas gan būtu Latvijas ainava bez krāšņām pļavām? Taču ļoti iespējams, ka drīz tās paliks tikai mūsu atmiņās. Pļavas sarūk, dabas daudzveidība tajās zūd. Uzklusi pļavu!

VIENSĒTA

Viensēta ir mūsu senču gadsimtiem ilgi radītais dzīves telpas modelis. Bet vai zināji, ka tā dod mājvietu ne tikai cilvēkiem un lopiem? Paklausies nu, ko stāsta viensēta!

Pētījums «Viensēta un ainavas kvalitāte dabas daudzveidības kontekstā»

- Izstrādāja Vidzemes augstskola Andra Klepera vadībā
- Latvijas lauku ainavas ideāli un to veidošanās
- Aktuālās viensētu ainavas izmaiņu tendences un galvenie izmaiņu motīvi.
- Arī – simboliskās Latvijas ainavas.
- Pētījums identificē saskarsmes punktus dialoga veidošanai par mērķtiecīgāku dabas elementu ieviešanu un sistēmisku pieejas attīstīšanu dabas daudzveidības uzturēšanai.

«Mūsaprāt, notiek transformācija no dabas ritmiem pakļautās darbīgās un ražojošās Straumēnu viensētas uz viensētu kā kvalitatīvu dzīves telpu modernam mieram, radošumam, latvietībai un kontaktam ar dabu kā priekšrocību pretstatā urbānajam. Tāpēc liela nozīme būs jaunajiem viensētņiekiem – pilsētņiekiem, kuri iekārtojas laukos, un mums nepieciešams dot viņiem ierosmi un praktiskus padomus, kā izvērtēt ainavas elementu prioritātes radošajā vietrades procesā, lai veidotu Latvijas viensētu ērtu, identitāti stiprinošu un draudzīgu dabai»

MOZAĪKVEIDA LAUKU AINAVA AR IZTEIKTU SKATA PERSPEKTĪVU

miers
harmoniska
mājīga nepārblīvēta gaumīga
latviskums savrupība
senatnīga daudzveidīga
nomaļa apdzīvota
saglabāta smaržo gaiss
dzīva brīvība nošķirtība dabas tuvums
pamatīgums vējš koša renovēta liela tīra atjaunota
privāta
oriģināla
komfortabla
atvērtība
plašums kārtīga
vērtība
kūpošs skurstenis zaļums
putnu dziesmas gaiss saskaņa
vienkāršība
dabiska nepiegružota interesanta krāšņa
pārskatāmība tradicionāla
skaista tāls skats smarža
klusums
svaigs gaiss

Priekšstats par kvalitatīvu lauku viensētas ainavu - sajūtas

- Attēls veidots no 316 respondentu 386 identificētajām dominējošām sajūtām. *Biežāk pieminētie izcelti lielāki (diapazons: 2x- 41x).*

apzaļumot skaldīt
apstrādāt kurināt ierakt
saimniekot kopt dārzu
labiekārtot kopt peldēties
uzart
iekopt
sakārtot
pirkt **sakopt**
plaut zāli
pašaudzēts
lauksaimniecība

Priekšstats par kvalitatīvu viensētas ainavu - darbība

- Attēls veidots no 316 respondentu identificētiem 132 identificētajām dominējošām darbībām. Biežāk pieminētie izcelti lielāki (diapazons: 2x- 58x).

krūmu puduri
 sakņu dārzs
 malkas krāvumi puķu dobes
 augļu dārzs ūdenstilpe bērzs bērs dīķis mežs
 bērsu birzs soliteri apstādījumi lauki meža puduris
 celmi skatu perspektīva stārķa ligzda
 āra pagrabs vecupe pauguri priedes avotiņš
 grāvis vecs ābeļdārzs bērzi māja bērnu dīķis
 oši kļavas koku daudzveidība pirts egles
 koku aleja virši žagaru kaudze šķūnis
 dārzs klētiņa veci koki purvs akmeņi
 aka akmens ogulāji koku rinda
 reljefs bišu stropi glaciokarsta kritenes ezers
 kūts komposta kaudze mežiņš
 upe plašums dabisks zāliens paliene
 nogāze grava liels akmens
 saimniecības ēkas liepas mežmala
 nav suņa pagrabs putnu būris ābeļdārzs
 košumkrūmi ganības meža tuvums
 ozoli pļava

Ainavas elementi kas uzlabo dabas daudzveidību viensētā

- Attēls veidots no 316 respondentu identificētiem 558 dominējošajiem elementiem. *Biežāk pieminētie izcelti lielāki (diapazons: 3x- 81x).*

Virtuāla izstāde TOREIZ UN TAGAD

Meklējiet www.ainavasruna.lv!

30. gadu ainavā pie Madonas luterāņu baznīcas redzamas plašas, izkoptas siena pļavas un viensētas, bet priekšplānā – tā laika Latvijas ainavai raksturīgais siena šķūnītis, kurš ne tikai glabāja sienu, bet arī deva dzīvesvietu daudzām savvaļas sīkradībām. Lai tiktu uz baznīcu, jāpakāpjas uzkalnā, kurā valda lielo koku sniegts ēnīgums. Fotogrāfs pats arī paslēpies ēnā – bilde uzņemta no kāda ozola pakājes.

30. gadu atklātne – autors Krišjānis Vīburs. Madonas muzeja kolekcija

Mūsdienu attēla uzņemšanai fotogrāfam bija jābrien krūmājā, lai notvertu tikai daļēji atsegto ainavu ar baznīcu, kuras uzkalns ir mazāk nojaušams, bet to ieverošie koki jau pārauguši pašu celtni.

Mūsdienu foto: Māris Locs

Prakse un iesaiste

Ainavu talkas

Parkveida pļavas
atjaunošana Turaidā

Dižkoku atbrīvošana Sipjos

Dabai draudzīga ainava
Lēdurgas dendroparkā

Ainavu semināri

Semināri lauksaimniekiem
un teritoriju plānotājiem par
to, kā iekļaut ainavā dabas
daudzveidību

Padomi un ieteikumi

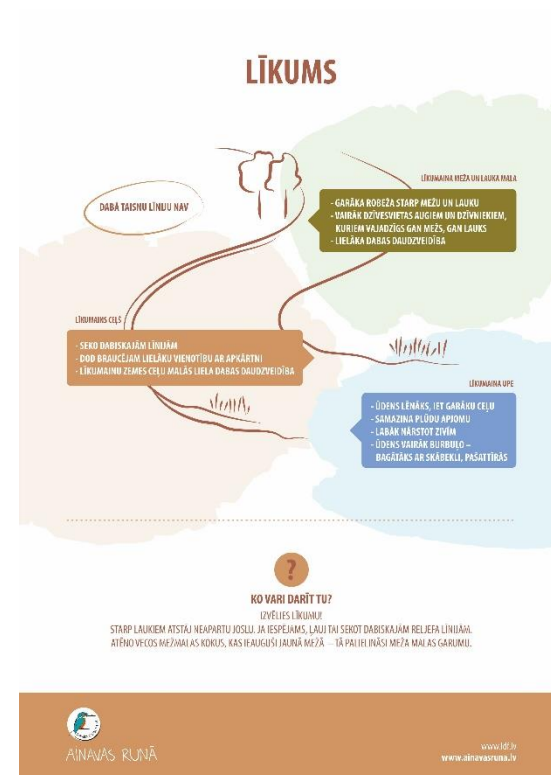
Praktiski padomi, piemēru
apraksti

Sākot no tā, ko darīt savā
pagalmā līdz tam, kā
organizēt dižkoku
atbrīvošanu

Sasniegtā auditorija

- Sociālajos tīklos **200 000**
- Mediju auditorija **1 605 115**
- Semināru un talku dalībnieki **276**

Un turpinājums seko...

- Projekts Dodies ainavās!
- Ainavu tūres
- Ainavas apsaimniekošana

Mobilais ganāmpulks Valkas novada Marsos, parkveida ainavas atjaunošana

AĪNAVASRUNA.LV

Projekts "Ainavas runā. Dabas daudzveidība Latvijas ainavās" veltīts Latvijas simtgadei un tiek īstenots ar Latvijas vides aizsardzības fonda un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas finansiālu atbalstu

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas
vides
aizsardzības
fonds

AĪNAVAS RUNĀ

Ieraugi vērtīgo Latvijas ainavā!

